प्रत्यक्षं सर्व्वलोकस्य खाण्डवे यत्कृतं पुरा । फाल्गुनेन सहायार्थं वह्नेर्दामोदरेण च ।
समर्था नहि मे पुत्त्राः सहामात्याः ससौबलाः । क्रुद्धे भीमे च पार्थे च वासुदेवे च सात्त्वते ।
इति श्रीमहाभारते आरण्यपर्व्वणि इन्द्रलोकाभिगमनपर्व्वणि धृतराष्ट्रखेदे एकोनपञ्चाशोऽध्यायः ॥ ४९ ॥
॥ जनमेजय उवाच ॥ यदिदं शोचितं राज्ञा धृतराष्ट्रेण वै मुने । प्रव्राज्य पाण्डवान् वीरान् सर्व्वमेतन्निरर्थकं । १९५५
कथञ्च राजा पुत्त्रं तमुपेक्षेताल्पचेतसं । दुर्य्योधनं पाण्डुपुत्त्रान् कोपयानं महारथान् ।
किमासीत् पाण्डुपुत्त्राणां वने भोजनमुच्यतां । वानेयमथवा कृष्टमेतदाख्यातु नो भवान् ।
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ वानेयञ्च मृगांश्चैव शुद्धैर्व्वाणैर्निपातितान् । ब्राह्मणानां निवेद्याग्रमभुञ्जन्पुरुषर्षभाः ।
तांस्तु शूरान् महेष्वासांस्तदा निवसतो वने । अन्वयुर्ब्राह्मणा राजन् साग्नयोऽनग्नयस्तथा ।
ब्राह्मणानां सहस्राणि स्नातकानां महात्मनां । दश भोक्तविदां तत्र यान् बिभर्त्ति युधिष्ठिरः । १९६०
रुरून् कृष्णमृगांश्चैव मेध्यांश्चान्यान् वनेचरान् । बाणैरुन्मथ्य विविधैर्ब्राह्मणेभ्यो न्यवेदयत् ।
न तत्र कश्चिद्दुर्व्वर्णो व्याधितो वाऽपि दृश्यते । कृशो वा दुर्ब्बलो वाऽपि दीनो भीतोऽपि वा पुनः ।
पुत्त्रानिव प्रियान् भ्रातॄन् ज्ञातीनिव सहोदरान् । पुपोष कौरवश्रेष्ठो धर्म्मराजो युधिष्ठिरः ।
पतींश्च द्रौपदी सर्व्वान् द्विजातींश्च यशस्विनी । मातृवद्भोजयित्वाऽग्रे शिष्टमाहारयत्तदा ।
प्राचीं राजा दक्षिणां भीमसेनो यमौ प्रतीचीमथ वाऽप्युदीचीं । धनुर्द्धरा भीमहेतोर्म्मृगाणां चयञ्चक्रुर्नित्यमेवापगम्य । १९६५
तथा तेषां वसतां काम्यके वै विहीनानामर्ज्जुनेनोत्सुकानां । पञ्चैव वर्षाणि तथा व्यतीयुरधीयतां जपतां जुह्वताञ्च ।
इति श्रीमहाभारते आरण्यपर्व्वणि इन्द्रलोकाभिगमनपर्व्वणि पार्थाहारकथने पञ्चाशोऽध्यायः ॥ ५० ॥
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ तेषां तच्चरितं श्रुत्वा मनुष्यातीतमद्भुतं । चिन्ताशोकपरीतात्मा मन्युनाऽभिपरिप्लुतः ।
दीर्घमुष्णञ्च निश्वस्य धृतराष्ट्रोऽम्बिकासुतः । अब्रवीत् सञ्जयं सूतमामन्त्र्य पुरुषर्षभः ।
न रात्रौ न दिवा सूत शान्तिं प्राप्नोमि वै क्षणं । सञ्चिन्त्य दुर्नयं घोरं पुत्त्राणां द्यूतजं हि यत् ।
तेषामसह्यवीर्य्याणां शौर्य्यं धैर्य्यं धृतिं परां । अन्योऽन्यमनुरागञ्च भ्रातॄणामतिमानुषं । १९७०
देवपुत्त्रौ महाभागौ देवराजसमद्युती । नकुलः सहदेवश्च पाण्डवौ युद्धदुर्म्मदौ ।
दृढायुधौ दूरपातौ युद्धे च कृतनिश्चयौ । शीघ्रहस्तौ दृढक्रोधौ नित्ययुक्तौ तरस्विनौ ।
भीमार्ज्जुनौ पुरोधाय यदा तौ रणमूर्द्धनि । स्थास्येते सिंहविक्रान्तावश्विनाविव दुःसहौ ।
न शेषं हि प्रपश्यामि मम सैन्यस्य सञ्जय । तौ ह्यप्रतिरथौ युद्धे देवपुत्त्रौ महारथौ ।
द्रौपद्यास्तं परिक्लेशं नचंस्येते त्वमर्षिणौ । वृष्णयोऽथ महेष्वासाः पाञ्चाला वा महौजसः । १९७५
युधि सत्याभिसन्धेन वासुदेवेन रक्षिताः । प्रधक्ष्यन्ति रणे पार्थाः पुत्त्राणां मम वाहिनीं ।
रामकृष्णप्रणीतानां वृष्णीनां सूतनन्दन । न शक्यः सहितुं वेगः सर्व्वैस्तैरपि संयुगे ।
तेषां मध्ये महेष्वासो भीमो भीमपराक्रमः । शैक्यया वीरघातिन्या गदया विचरिष्यति ।
तथा गाण्डीवनिर्घोषं विस्फूर्ज्जितमिवाशनेः । गदावेगञ्च भीमस्य नालं सोढुं नराधिपाः ।
ततोऽहं सुहृदां वाचो दुर्य्योधनवशानुगः । स्मरणीयाः स्मरिष्यामि मया या न कृताः पुरा । १९८०